

Tutustuminen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppilashuollon kuraattoreihin sekä kuraattorityön hyötyihin

Kiira Haapaniemi

2023 Laurea

A decorative horizontal bar at the bottom of the page, composed of three segments: a pink segment on the left, a blue segment in the middle, and a teal segment on the right.

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tutustuminen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppilashuol- lon kuraattoreihin sekä kuraattorityön hyötyihin

Kiira Haapaniemi
Sosiaaliala
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2023

Kiira Haapaniemi

Tutustuminen varhaiskasvatukseen ja esiopetuksen oppilashuollon kuraattoreihin sekä kuraattorityön hyötyihin

Vuosi

2023

Sivumäärä

37

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutustua Suomessa toimiviin esiopetuksen oppilashuollon ja varhaiskasvatukseen kuraattoreihin, heidän työnkuvaansa ja siihen miten heidän työnsä näkyy varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena oli kartoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä varhaiskasvatuksen asiakkaille sekä varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilöstölle kuraattoreiden kautta. Yksi tärkeä tarkoitus oli tuoda kuraattorityötä näkyväksi varhaiskasvatuskentällä. Opinnäytetyö kattaa koko Suomen ja tuloksia voidaan heijastaa eri kunnissa ja kaupungeissa toimiviin kuraattoreihin ja kuraattorityöhön varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyössä tietoperustana on toiminut kuraattoreille tehty kysely, Opetushallitus, Helsingin kaupunki, aiemmat tutkimukset aiheesta sekä toimialaan liittyvä lainsäädäntö. Tietoperustassa on tutkittu varhaiskasvatusta, esiopetusta ja kuraattorin työtä. Opinnäytetyö laadittiin laadullisena tutkimuksena, aineiston kokoaminen tehtiin kyselylomakkeen kautta vuoden 2023 alussa ja vastaukset analysointiin luokittelulla.

Kyselylomakkeeseen tuli vastauksia kymmenen kappaletta. Kuraattorityötä varhaiskasvatuksessa ja oppilashuollon esiopetuksen piirissä kuvailtiin matalan kynnyksen asiakastyöksi, joka sisältää yhteisöllistä työtä perheiden ja lasten kanssa sekä konsultointia ja lasten yksilöllistä havainnointia. Tärkeäksi nousi työskentely vanhempien kanssa, työn kehittäminen ja palveluohjaus unohtamatta dialogisuutta asiakkaiden kanssa sekä dokumentointia. Kuraattori työskentelee työparina psykologin kanssa, mutta tärkeää on osattava itsenäinen työskentely.

Tulokset kertoivat, että kuraattorin työ on sekä onnistunutta että haastavaa. Haastavuus nousee asiakasmäärissä sekä ajankäytössä esille ja onnistumiset taas liittyvät menestykseen asiakastyössä ja palveluohjaamisessa.

Asiasanat: kuraattori, varhaiskasvatus, esiopetus, esiopetuksen oppilashuolto

Haapaniemi Kiira

Getting to know the social workers of early childhood education and pre-school student care and the benefits of social work in early childhood education and pre-school student care

Year 2023 Pages 37

The purpose of the thesis was to get to know the preschool student care and early childhood education social workers working in Finland, their job description and how their work is reflected in early childhood education. The goal was to map the benefits brought by early childhood education and pre-school social services to the customers of early childhood education and to the staff working in early childhood education through social workers. One important purpose was to make social work visible in the field of early childhood education. The thesis covers the whole of Finland, and the results can be reflected on social workers working in different municipalities and cities and social work in early childhood education.

The theoretical framework is based by a survey of social workers, the Board of Education (Opetushallitus), the City of Helsinki, previous studies on the subject and legislation related to the industry. In the database, early childhood education, pre-primary education, and the work of social workers have been studied. The thesis was prepared as a qualitative study, the material was collected through a questionnaire at the beginning of 2023, and the answers were analyzed by classification.

There were ten responses to the questionnaire. Social workers' work in early childhood education and pre-school education in pupil care was described as low-threshold client work, which includes communal work with families and children as well as consultation and individual observation of children. Collaborating with parents, work development and service guidance without forgetting dialogue with customers and documentation became important. The social worker works as a team with a psychologist, but it is also important to be able to work independently.

The results showed that the work is both successful and challenging. Challenges arise in case-loads and time use, and successes are related to success in customer work and service management.

Keywords: social worker, pre-school, early childhood education

Sisällys

1	Johdanto.....	8
2	Lapsi toimijana varhaiskasvatuksessa	9
3	Varhaiskasvatus.....	10
4	Esiopetus	12
4.1	Esiopetuksen monipuolisuus heijastettuna Helsingin esimerkkien kautta	13
4.2	Oppilas- ja opiskeluhoito	14
5	Kuraattori	16
5.1	Esiopetuksen oppilashuollon kuraattori	17
5.2	Varhaiskasvatuksen kuraattori	17
6	Tutkimuksen tarkoitus ja toteutus.....	18
6.1	Tutkimuksen eteneminen	18
6.2	Aineiston analysointi.....	20
7	Tulokset	21
8	Johtopäätökset	24
9	Pohdinta	25
	Lähteet.....	27
	Taulukot	30
	Liitteet	31

1 Johdanto

Suomessa tarjotaan kuraattoripalveluita eri kouluasteilla ja varhaiskasvatuksessa. Esimerkiksi Helsingin kaupunki tarjoaa esiopetuksen oppilashuollon kuraattoripalveluita esiopetusikäisille sekä kaksivuotisen esiopetuskokeiluun osallistuville asiakkaille (Helsingin kaupunki 2023c). Vantaalla tarjotaan kuraattoripalveluita 9 kuukauden ikäisestä esikouluun saakka. Vantaalla saadut tulokset osoittavat, että kuraattorin läsnäolo sekä ammattitaito on tuonut tukeaa esimerkiksi vanhemmuuteen sekä palveluohjaukseen. Työskentelystä saatu palaute on ollut hyvää. (Tekojen Tori 2021.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua varhaiskasvatuksessa ja oppilashuollossa toimiviin kuraattoreihin ja heidän työnkuvaansa sekä kartoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä varhaiskasvatuksen asiakkaille ja varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilöstölle kuraattoreiden kautta. Varhaiskasvatus ja varhaiskasvatuksen tilanne on ollut mediassa laajasti esillä viime vuosien aikana. Uutisotsikoihin on päässyt niin varhaiskasvatuksen henkilöstöpula ja sitä helpottavat keinot (Yle 2022a), vanhempien kasvatuseriaatteet (Yle 2023b), vuonna 2030 voimaan tulevan kelpoisuusvaatimuksen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023a) tuomat haasteet (Helsingin kaupunki 2022a) sekä kasvava hoidon tarve varhaiskasvatuspolun aloittaville lapsille (Yle 2022c). Tämän lisäksi lasten ja perheiden asema on ollut muuttuvassa tilanteessa esimerkiksi heikentyneen taloustilanteen vuoksi (Yle 2022d) ja lasten pahoinvointi sekä sosiaaliset haasteet ovat lisääntyneet (MTV 2021). Alle kouluikäisten lasten erilaiset sosiaaliset haasteet näkyvät myös varhaiskasvatuskentillä ja kuraattorin näkyvyys sekä ammattitaito toisivat turvaa sekä helpotusta tilanteeseen.

Olen itse työskennellyt varhaiskasvatustyössä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2017 lähtien ja tuona aikana olen päässyt näkemään lasten sekä perheiden kasvua sekä haasteita. Vajaan kuuden vuoden aikana varhaiskasvatustyöskentellessämme ovat lisääntyneet lastensuojelun asiakkaat, sosiaaliset haasteet sekä työyhteisön tarve ammattilaiselle, jonka vahvuutta olisi esimerkiksi vanhemmuuden tukeminen, palveluohjaus sekä verkostoituminen.

Ajatus opinnäytetyön ideasta lähti liikkeelle, kun tutustuin varhaiskasvatuksen kuraattorin tehtäviin opiskeluiden kautta ja sain selville, että osa varhaiskasvatuksen työntekijöistä ei tiedä mikä kuraattorin työnkuva päiväkodeissa on tai, että esiopetuksen piirissä olevilla lapsilla sekä työntekijöillä on mahdollisuus oppilashuollon mukaisiin palveluihin, joihin kuraattorityö kuuluu.

Näen tärkeänä, että kuraattorin työnkuva tiedostettaisiin varhaiskasvatuksen kentällä, jotta moniammatillinen tuki olisi laajaa sekä ajaisi lasten, työntekijöiden sekä kuraattoreiden etua. On tärkeää, että sosionomin monipuolista sekä laajaa tietotaitoa käytetään myös

varhaiskasvatuksen kentällä, jolloin saamme turvattua sekä tuettua lasten ja perheiden sosiaalista hyvinvointia. Pystyisimme paremmin ennaltaehkäisemään lasten ja perheiden haasteita sekä ongelmia, kun niihin keskityttäisiin ennaltaehkäisevästi.

Opinnäytetyön tulosten hyöty on suunnattu varhaiskasvatuksen työntekijöille sekä kuraattoreille, jotka työskentelevät varhaiskasvatuskentällä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoisuutta kuraattorin työnkuvasta ja monipuolisuudesta sekä huomioida työn tuomat hyödyt.

2 Lapsi toimijana varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsi pääsee osaksi ryhmää ja saa tunteen, että hän kuuluu johonkin. Tunne siitä, että lapsi on turvassa omassa ryhmässään ja, että häntä kannustetaan yhteisöllisyyteen, auttaa lasta luottamaan itseensä sekä onnistumaan oppimisessa sekä leikissä. On tärkeä pystyä rakentamaan hyvinvointia kehittävä ympäristö, jossa lapsi saa olla turvallisessa ja kehittävässä verkostossa, ja näin lapsi saa hyvän alun elämälleen. Suomessa lapset saavat elää kansainvälisen vertailun mukaan turvallista ja hyvää elämää, mutta se ei poissulje ongelmia, kuten köyhyyttä, lasten riskikäyttäytymistä ja perhesuhteiden haasteita. (Herman-Smith 2013, 65-66; Hujala 2020, luku 1.1.)

Pitkittäisaikatutkimuksissa on huomattu, että lasta tukeva kasvatusta, joka huomioi lapsen yksilölliset tarpeet sekä tukee itsesääätelyä ja temperamenttia, yleensä antaa positiivisia tuloksia lapsen elämälle. Tapauksessa, jossa kasvatusta ei huomioi lapsen tarpeita sekä piirteitä, jotka esimerkiksi näyttäytyvät aggressiivisuutena, johtaa pahimmillaan aikuisiällä sosiaalisiin ongelmiin. (Hujala 2020, luku 1.1.)

On tärkeää muistaa, että lapsen kehittyminen on yksilöllistä ja jokaisella kehitysvaiheella on merkitys. Kun puhutaan alle kouluikäisen lapsen kehittymisestä ja oppimisesta, huomataan, että se sisältää paljon muutoksia ja erilaisia etappeja. Lapsi oppii itsestään enemmän, itsenäistyy, alkaa sietää muutoksia, saa vakautta tunnetaitoihin ja vuorovaikutustaidot kasvavat eri ikäkausien aikana. (Hujala 2020, luku 1.1.)

Esimerkiksi alle kouluikäinen lapsi oppii asioita leikin kautta. Tällöin on tärkeää luoda lapselle olosuhteet, jossa lapsi saa luontaisesti oppia ja toimia. Leikin eri taidot valmistavat sekä edistävät lasta myöhemmässä iässä ja antaa tällöin paremmat lähtökohdat koulutaidoille sekä oppimiselle. Leikki voidaan jakaa kolmeen eri osaan: mielikuvitukseen, roolin ottamiseen ja roolin tuoman tilanteen seuraamiseen. Nämä osat vahvistavat ajattelua niin symbolisesti kuin abstraktisesti. Ne tukevat muun muassa sääntöjen noudattamista ja niiden ymmärtämistä sekä itsesääätelyä, joita tarvitaan elämän eri vaiheissa. (Hujala 2020, luku 1.1.)

Yksi tärkeä asia, joka on vielä hyvä huomioida varhaiskasvatuksessa, on lapsen resilienssin vahvistaminen. Resilienssillä tarkoitetaan kykyä toipua erilaisista koettelemuksista ja kohdata haasteita. On huomattu, että vahvalla resilienssillä lapset pystyvät haastavissakin paikoissa löytämään positiivisia ajatuksia ja näin negatiivinen ympäristö ei vaikuta lapseen yhtä paljon kuin voidaan olettaa. Varhaiskasvatuskentillä olisi siis tärkeä keskittyä myös lasten voimavaroihin ja niiden huomioimiseen. Vaikka kasvuolosuhteet olisivat haastavat, lapsi voi silti saada tunteen, että hänestä välitetään ja häntä kuullaan, joka voi auttaa lasta selviämään kasvaessaan nuoreksi sekä aikuiseksi. (Hujala 2020, luku 1.1.)

Varhaiskasvatuksessa on myös riskinsä, jotka voivat vaikuttaa lapsen voimavaroihin. Yksilöllisen huomion puute, lapsen huomioiminen vain negatiivisessa valossa, erilaiset konfliktitilanteet ja ristiriidat voivat vaikuttaa lapseen negatiivisesti. Suojaavia tekijöitä on mahdollista rakentaa riskien ympärille. Yksi tärkeä tekijä on esimerkiksi aikuinen, joka huomioi ja kuuntelee lasta. Tukeva ja turvallinen vuorovaikutussuhde edistää lapsen hyvinvointia sekä antaa hänelle voimavaroja. Positiivinen vuorovaikutussuhde tuo suojaa lapselle ja voi tukea lapsen hyvinvointia pitkäänkin, vaikka elämässä olisi haastavia aikoja. (Hujala 2020, luku 1.1.)

Lapset kokevat myös ajoittaista stressiä. Stressin syntyy varhaiskasvatuksessa liittyä esimerkiksi taidon puute sosiaalisissa tilanteissa tai heikkolaatuinen varhaiskasvatus. Tutkimuksissa on huomattu, että aikuinen, joka auttaa lasta tunnetaitojen säätelyssä, huomioi ja tukee lasta, tuo monesti turvaa lapselle sekä auttaa stressin säätelyssä. Aikuisen on myös hyvä tunnistaa stressaavat tekijät sekä lapsen stressi, jotta tilanteita voidaan ennakoida sekä parantaa. (Hujala 2020, luku 1.1.)

Varhaiskasvatuksessa lapsi nähdään nykyään aktiivisena toimijana, joka rakentaa omaa kuvaa vuorovaikutuksesta sekä ympäristöstä. Lasten asema on vahvistunut varhaiskasvatuskentillä ja ammattilaiset haluavat panostaa lapsen osallisuuteen sekä lasten mielipiteisiin. Varhaiskasvatuksen laatua voi huonontaa myös riskit, jotka liittyvät siihen, kun lapsia ei huomioida tai ilmapiiri on kielteinen. (Hujala 2020, luku 1.1.)

3 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen idea on tarjota lapselle tavoitteellinen pedagoginen kokonaisuus, joka tukee lapsen suunnitelmallista kehitystä, oppimista sekä kasvua. (Opetushallitus 2023a).

Varhaiskasvatuksessa yhdistyy hoidon, opetuksen ja kasvatuksen piirteet ja se on osa Suomen koulutusjärjestelmää. Suomessa varhaiskasvatusikä on 9 kuukauden iästä kuuteen ikävuoteen. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoina Suomessa on avoin varhaiskasvatustoiminta, perhepäivähoito ja päiväkodeissa tehtävä toiminta. Varhaiskasvatusta ohjaavat lait, kuten varhaiskasvatustilaki, lastensuojelulaki ja asetus lasten päivähoidosta. (Opetushallitus 2023a.)

Varhaiskasvatus on yksi osa palvelukokonaisuutta, johon kuuluu esimerkiksi lapsiperheille suunnatut sosiaali- ja terveystalvet, perusopetus ja nuorisopalvet, opiskeluhuollon palvelut sekä kuntien terveyttä ja hyvinvointia edistävät toiminnot. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

Varhaiskasvatuksen tehtävinä, lapsen tukemisen lisäksi kasvussa ja oppimisessa, on ehkäistä syrjäytymistä, edistää tasa-arvoa sekä osallisuutta ja tukea lasten huoltajia (Opetushallitus 2023a). Tärkeiksi tavoitteiksi varhaiskasvatuslaki (540/2018) nostaa esimerkiksi varhaiskasvatussympäristön, jonka on varmistettava lapselle turvallinen ja oppimista edistävä sekä kehitävä ilmapiiri, tuen tarpeen tunnistaminen yksilöllisesti ja tuen järjestäminen monialaisen työyhteisön kautta sekä turvata toimintatapa, joka kunnioittaa lasta sekä antaa pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3 §.)

Varhaiskasvatuksen suunnitelmallisuus koostuu valtakunnallisesta varhaiskasvatussyunnitelman perusteista, paikallisista varhaiskasvatussyunnitelmista, yksikön toimintasyunnitelmasta ja lapsen yksilöllisestä varhaiskasvatussyunnitelmasta (Opetushallitus 2023a). Lapsella on oikeus tukeen varhaiskasvatuksessa. Tuen muotoina ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Varhaiskasvatuslakiin tuli muutos elokuussa 2022 koskien lapsen tukea varhaiskasvatuksessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022c.)

Uuden muutoksen myötä yleisellä tuella tarkoitetaan kaikkia varhaiskasvatuksen piirissä olevia lapsia ja tukea annetaan siihen saakka, kun lapsi sitä tarvitsee. Lapset saavat tarpeidensa mukaan yleistä tukea ja se voi liittyä esimerkiksi arkisiin asioihin, kuten leikkimiseen ja siirtymätilanteisiin. Jos lapsi tarvitsee yleisessä tuessa palveluja, näistä tehdään hallintopäätös. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022c.)

Tehostettuun tukeen siirrytään, jos yleinen tuki ei ole riittävä lapselle. Tehostetussa tuessa toimet ovat säännöllisiä ja ne voivat sisältää useita tukitoimia. Tehostettuun tukeen ei tarvita diagnoosia ja se voi olla lyhyt- tai pitkäaikaista tukea. Tuesta tehdään hallintopäätös. Vahvin tukimuodoista on erityinen tuki, jota annetaan, kun tehostettu tuki ei ole riittävää lapselle, tai jos lapsella on sairaus tai vamma, joka edellyttää erityistä tukea. Tuen muoto ei edellytä diagnoosia, mutta tukitoimista tehdään hallintopäätös. Erityisen tuen tarve on jatkuvaa sekä kokoaikaista, ja käytössä on useita eri tukimuotoja- sekä palveluita. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022c.)

Varhaiskasvatuksessa arvoperustana toimivat lapsen oikeudet, kasvu ihmisenä, lapsuuden itseisarvo sekä tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja moninaisuus. Arvoperustaan kuuluu myös kunnioittaa perheiden monimuotoisuutta sekä tukea ja ohjata lapsen elämäntapaa terveelliseen sekä aktiivisuutta edistäviin tapoihin. (Helsingin varhaiskasvatussyunnitelma 2022, 16-17.)

Esimerkiksi Helsingin kaupunki on linjannut, että lapsilla on oikeus tulla ymmärretyksi ja kuuluksi niillä keinoilla, joita lapsilla on. Itsensä ilmaisu sekä oikeus leikkiin ja leikin monipuolisuuteen nousee myös esille arvoissa. Kiusaamista, väkivaltaa tai rasismia ei hyväksytä arvoperustassa. Perheiden tärkeyttä ja arvostusta tuetaan avoimuudella. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 16-17.)

Työskentelen itse Helsingin kaupungilla, jossa annetaan varhaiskasvatuspalveluja 300 suomenkielisessä päiväkodissa ja 50 ruotsinkielisessä päiväkodissa. Tämän lisäksi Helsingissä toimii yksi varhaiskasvatuspaikka, jossa tarjotaan myös pohjoissaamen kieltä. (Helsingin kaupunki 2023b.)

Kaupunkien arvomaailma tukee arvoperustoja linjaamalla, että toiminnassa tuetaan mm. avoimuutta, oikeudenmukaisuutta ja rehellisyyttä. Kaupungit haluavat tukea lasta hyvinvoinnissa sekä oppimisessa. (Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 16.)

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimitava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 7 §.)

4 Esiopetus

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta ja sen opetuksesta on säädetty perusopetuslaissa. Lain mukaan lapsen on osallistuttava esiopetukseen, jossa esiopetuksen tavoitteet täyttyvät, vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsella voi olla myös oikeus saada pidennetyn oppivelvollisuuden päätöksellä esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta tai lapsella on oikeus myös esiopetukseen oppivelvollisuuden alkamisvuonna. (Opetushallitus 2023b.)

Esiopetus on maksutonta Suomessa. Opetussuunnitelman perusteina esiopetuksessa toimii määräys, jonka Opetushallitus on antanut kunnille. Tehtävänä on luoda koko maahan yhtenäinen sekä laadukas esiopetus, joka toteutuu kaikkialla Suomessa. (Opetushallitus 2023c.)

Tavoitteena esiopetuksessa on vahvistaa lapsen käsitystä itsestään oppijana ja parantaa lapsen oppimismahdollisuuksia yhdessä huoltajien kanssa. Esiopetus muodostuu pedagogiikasta, lasten mielenkiinnon kohteista ja leikin eri muodoista. Se mahdollistaa lapselle myös vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja. (Opetushallitus 2023b.)

Esiopetuksessa on arvoperusta ja jokaisella lapsella on oikeus esimerkiksi tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi sekä yksilönä että yhteisön jäsenenä. Tämän lisäksi on oikeus oppia ja rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa

mukaisesti, kokea arvostusta omasta erilaisuudestaan ja mielipiteistään, oppia leikkien ja iloita oppimastaan, osallistua yhdessä tekemiseen ja oppimisympäristönsä rakentamiseen. On myös tärkeä tiedostaa oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan sekä kokeilla ja opetella uusia asioita sekä saada hyvää opetusta, johon kuuluvat kannustava palaute ja oikeudenmukainen kohtelu. Esiopetuksen perustana toimii merkitys lapsen itsearvostuksesta. (Opetushallitus 2023b.)

Kuntien vastuulla on esiopetuksen järjestäminen. Esiopetus voidaan järjestää esimerkiksi päiväkodissa tai koulussa. Jos yksityinen perusopetuksen järjestäjä tai valtion oppilaitos haluaa järjestää esiopetusta, siihen pitää saada erillinen lupa. (Opetushallitus 2023c.)

Esimerkiksi Helsingissä on käytössä jaottelu esiopetusalueista, jotta toimipaikoilla olisi ainakin yksi yhteistyökoulu ja tällöin päiväkotiki voi tehdä yhteistyötä esiopetusvuoden aikana. Oppilaaksiottoalueet voivat olla kooltaan laajempia kuin perusopetuksen oppilaaksiottoalueet, ja alueella voi sijaita enemmän kuin yksi peruskoulu. Alueita on yhteensä 56 ja päiväkoteja n. 200. (Helsingin kaupunki 2023c.)

Esiopetus nähdään tärkeänä myös tuen puolesta ja tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa. Lapsella on oikeus saada kehityksen ja oppimisen edellyttämää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Tuentasot ovat jaettu kolmeen osaan: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. (Opetushallitus 2023c.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttama kokeilu kaksivuotisesta esiopetuksesta alkoi elokuussa 2021 ja sen on määrä kestää toukokuuhun 2024 saakka. Kokeilun tavoitteena on ministeriön mukaan esimerkiksi saada tietoa vaikutuksista edellytyksiin kuten oppimiseen ja kehitykseen, sosiaalisiin taitoihin sekä terveen itsetunnon muodostumiseen. Kokeilulla halutaan myös kehittää laatua sekä vahvistaa tasa-arvoa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021b.)

Kokeiluun osallistuu arviolta yhteensä 10 000 lasta. On tärkeä huomata, että kokeilun piirissä olevat lapset saavat oppilashuollon mukaisia palveluita, kuten kuraattoripalveluita. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021b.)

4.1 Esiopetuksen monipuolisuus heijastettuna Helsingin esimerkkien kautta

Esiopetusta voidaan tarjota suomeksi, ruotsiksi ja pohjoissaameksi. Kunnallisen puolella on myös mahdollisuus esiopetukseen kaksikielisenä vaihtoehtona. Yksityiset päiväkodit järjestävät myös esiopetusta. (Helsingin kaupunki 2023c.)

Esiopetuksen monipuolisuus näkyy eri kunnissa ja kaupungeissa. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla Helsinki on mukana valtakunnallisessa kehittämissuohjelmassa ”Oikeus oppia”, jossa kehitetään tukea oppimiseen sekä inklusiivista kasvatusta sekä opetusta. Helsingin kaupunki on

myös saanut valtiolta erityisavustuksen edistämään esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa sekä laatua. Helsingissä myös kehitetään digiympäristöä aktiivisesti. (Helsingin kaupunki 2023f.)

Jos tarkastellaan esiopetuksen suunnitelmaa tarkemmin, niin nähdään sen monipuolisuus. Esimerkiksi Helsingissä tehdään aktiivisesti yhteistyötä kumppaneiden kanssa. Sisäisiä kumppaneita ovat muun muassa perusopetus ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä erilaiset palvelut kulttuurin, kirjaston ja liikunnan puolelta. Tämän lisäksi esiopetuksessa tehdään kumppanuutta kaupungissa sijaitsevista järjestöistä ja taidelaitoksista sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisissa yhteisöissä. (Helsingin esiopetuksen suunnitelma 2016, 7.)

Helsingin kaupungin esiopetusta ohjaa esiopetuksen suunnitelma ja sen perusteet, jotka ovat perusopetuslain mukaiset, sekä Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa määritetyt arvot. Tämän lisäksi kaupunki on mukauttanut suunnitelmaa Helsingin arvojen, ympäristön erityispiirteiden, tavoitteiden ja työtapojen mukaisesti sekä kuunnellut huoltajia ja lapsia. (Helsingin esiopetuksen suunnitelma 2016, 6-8.) Varhaiskasvatuksessa lapsi nähdään nykyään aktiivisena toimijana, joka rakentaa omaa kuvaa vuorovaikutuksesta sekä ympäristöstä. Lasten asema on vahvistunut varhaiskasvatuskentillä ja ammattilaiset haluavat panostaa lapsen osallisuuteen sekä lasten mielipiteisiin. (Hujala 2020, luku 1.1.)

Esiopetussuunnitelman perusteissa arvoiksi nostetaan muun muassa lapsen oikeus leikkimiseen sekä oppimiseen, lapsen osallistuminen suunnitteluun ja ympäristön rakentamiseen sekä lasten erilaisuuksien ja erilaisten toimintatapojen arvostaminen. Helsingin arvoja ovat muun muassa oikeudenmukaisuus, ekologisuus, yhdenvertaisuus, turvallisuus sekä osallisuus. Kaupunki haluaa myös nostaa toiminnassaan esille esimerkiksi rehellisyyden, oikeudenmukaisuuden, avoimuuden ja monikulttuurisuuden. (Helsingin esiopetuksen suunnitelma 2016, 8-9.)

4.2 Oppilas- ja opiskeluhoito

Oppilashuollon ideana on edistää ja ylläpitää sekä luoda edellytyksiä lapsen hyvinvoinnille, oppimiselle ja terveydelle. Kokonaistavoitteena on edistää lapsen, yhteisön sekä ympäristön hyvinvointia, saada lapsi osallistumaan sekä pitää yhteistyötä yllä huoltajien kanssa. Tärkeänä osana on myös turvata varhainen tuki lapselle. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b.) Tavoite on tukea sekä yksilön että yhteisön hyvinvointia (Helsingin esiopetuksen suunnitelma 2016, 29).

Oppilashuoltotyön ideana on luoda luottamuksellinen yhteistyö lasta hoitavien tahojen kanssa. Yhteistyön pitää olla vastuullista, jotta pystytään luomaan toimintamallit sekä suunnitelmat ennaltaehkäisevälle työlle ja ongelmatilanteille. (Helsingin esiopetuksen suunnitelma 2016, 29.)

Oppilashuoltolain (1287/2013) mukaan oppilashuollon ideana on myös taata turva varhaisesta tuesta sitä tarvitseville, turvata huoltopalveluiden laatu sekä saatavuus ja vahvistaa huollon toteuttamista kokonaisuutena ja yhteistyönä, jossa huomioidaan monialaisuus. (Oppilas- ja opiskelu-huoltolaki 1287/2013, 2 §.)

Oppilas- ja opiskeluhuollosta (1287/2013) laaditaan opiskeluhuoltosuunnitelma. Suunnitelma sisältää esimerkiksi huollon tavoitteet toteuttamiselle, keskeiset periaatteet ja toimenpiteet huollon toteuttamiselle ja seuraamiselle. Suunnitelmassa pitää olla myös arviointia ja toteuttamista varten tietoja palveluista ja tarpeesta, toimenpiteistä yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi, sekä suunnitelma, jossa kerrotaan muun muassa miten lasta suojellaan kiusaamiselta ja väkivallalta. Myös yhteistyöstä perheiden ja työntekijöiden kanssa on kerrottava suunnitelmassa. Suunnitelma laaditaan henkilöstön, huoltopalvelujen, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Nykyään hyvinvointialueet tekevät valtuustokausittaisen alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman. (Oppilas- ja opiskelu-huoltolaki 1287/2013, 13 §.)

Oppilashuolto jaetaan yhteisölliseen ja yksilölliseen huoltoon. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennaltaehkäisevää ja sillä tuetaan koko yhteisöä. Esimerkiksi yhteistyö kodin kanssa ja toiminnot, jotka edistävät yhteisöllisyyttä sekä turvallisuutta lukeutuvat yhteisölliseen oppilashuoltoon. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b.)

Yksilökohtaiseen huoltopalveluun lukeutuu psykologi- ja kuraattoripalvelut, opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä joitain sosiaali- ja terveystoimen palveluita, joita koulutuksen järjestäjä on järjestänyt. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b.)

Esiopetuksessa oppilashuollosta vastaavat esiopetusyhteisössä työskentelevät sekä oppilas-huoltopalveluista vastaavat työntekijät. He tekevät yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen, kunnan neuvolan ja perhetyön, opetustoimen kanssa sekä koulujen kanssa. Oppilashuolto tehdään yhteistyössä huoltajien ja lapsen kanssa. (Helsingin esiopetuksen suunnitelma, 29.)

5 Kuraattori

Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämän Suomi.fi- verkkosivusto on suunnattu kansalaisille ja yrityksille. Verkkosivusto tarjoaa ihmisille tietoa eri palveluista, kuten sosiaalisesta turvasta, opiskelusta, perhe-elämästä ja ihmisen oikeuksista ja velvollisuuksista, ja mahdollisuuden sähköiseen asiointiin eri viranomaisten kanssa. (Suomi.fi 2023a.) Suomi.fi mukaan kuraattorin työnkuvaan kuuluu asiakkaan, yleensä lapsen sekä lapsen perheen, tukeminen sekä auttaminen sosiaalityön avulla. Kuraattori vastaa myös koko yhteisön hyvinvoinnin kehittamisestä. (Suomi.fi 2023b.)

Yleiset tilanteet, jolloin kuraattorin työtä tarvitaan, ovat esimerkiksi haasteet sosiaalisissa suhteissa, koulunkäynnissä tai esiopetuksessa. Useimmiten myös perhettä kohdanneet haasteet ja muutokset voivat olla syy ottaa yhteyttä kuraattoriin. Yhteydenotto tapahtuu esimerkiksi huoltajan tai asiakkaan opettajan johdolla. Muita mahdollisia syitä kuraattorin kanssa tehtävälle yhteistyölle voi olla lapsen tai nuoren päihde- tai mielenterveysongelmat. (Suomi.fi 2023.)

Kuraattorina voi työskennellä henkilö, joka täyttää kelpoisuusehdot. Ehtona on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:ssä tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö. Lisäksi henkilö, jolla on tehtävään soveltuva koulutus sosiaali- tai kasvatusalalle tai käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto, on kelpoinen työhön. Koulutukseen tulee sisältyä tai olla suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset korkeakouluopinnot, jotka muodostuvat joko sosiaalityön yliopisto-opinnoista tai korkeakoulututkintoon kuuluvista opinnoista. Näiden ehtojen lisäksi eri alueet voivat etsiä esimerkiksi sosiaalityöntekijää. (Valtioneuvosto 2021.)

Kuraattori voi tehdä yhteistyötä esimerkiksi terveydenhuollon, lastensuojelun ja perheneuvolan kanssa. Kuraattorit työskentelevät monesti psykologi-työparinsa kanssa, jolloin apu on moniammatillista. (Suomi.fi 2023.) Työparina työskentelevien kuraattorin ja psykologin työtehtävinä on edistää asiakkaiden hyvinvointia sekä myönteistä kehitystä ja tukea esimerkiksi oppimista yhteisön kanssa. Työssä on tärkeä muistaa luottamuksellisuus. (Helsingin kaupunki 2020d.)

Kuraattorit työskentelevät esimerkiksi jokaisessa kaupungin peruskouluissa. Kuraattorityössä tärkeää on tuntee laki, joka ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltoa. Lain mukaan kuraattorin on järjestettävä henkilökohtainen keskustelu viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija tai huoltaja on tapaamista pyytänyt. Jos tapaus on kiireellinen, niin mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. (Suomi.fi 2023.) Oppilas- ja opiskeluhuoltolain lisäksi kuraattorityötä ohjaa sosiaalihuoltolaki (1301/2014).

5.1 Esiopetuksen oppilashuollon kuraattori

Esiopetuksen piirissä olevat lapset ovat oppilashuollon piirissä ja heillä on oikeus oppilashuoltoon. Oppilashuollon tarkoituksena on mahdollistaa sekä tukea lapsen oppimista, ylläpitää ja edistää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. (Helsingin kaupunki 2018e.) Esiopetuksessa työ voi keskittyä pääosin turvaamaan lapsen siirtymistä kouluun (Peda 2023b).

Esimerkiksi Helsingin kaupunki tarjoaa oppilashuoltoa esiopetusikäisille sekä kaksivuotisen esiopetuskokeiluun osallistuville asiakkaille. Helsingin kaupungilla työskentelee kuraattoreita esiopetuksen oppilashuollossa yhteensä yhdeksän, ja he työskentelevät omissa aluepiireissään yhdessä psykologi-työparinsa kanssa. (Helsingin kaupunki 2018e.)

Psykologin- ja kuraattorin työn tavoitteena on tuoda lisää näkökulmia osaksi huoltajien, lapsen ja esiopetuksen henkilökunnan ymmärrystä, tietoa ja kokonaiskäsitystä tilanteesta sekä auttaa heitä tarvittaessa suunnittelemaan tukitoimia. (Helsingin kaupunki 2018e.)

Esiopetuksessa kuraattorin työnkuva voi liittyä esimerkiksi kaveritaitoihin, arjen sujuvuuteen, perheasioihin sekä esiopetuksen ja kouluasioihin. Myös asiat, jotka liittyvät terveyteen tai turvallisuuteen tai tunnetaitoihin, ovat kuraattorin työn alaa. (Helsingin kaupunki 2018e.)

Yhteydenotto kuraattoriin tapahtuu joko suoraan huoltajien kautta tai yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kautta (Helsingin kaupunki 2018e).

5.2 Varhaiskasvatuksen kuraattori

Varhaiskasvatuksessa toimivat kuraattorit työskentelevät psykologi-työparinsa kanssa. Kuraattori on sosiaalialan ammattilainen ja työn ideana on toimia päiväkodissa asiakkaiden ja varhaiskasvattajien tukena, tukea vanhemmuutta sekä lapsen etua eri tilanteissa. (Vantaan kaupunki 2022.) Varhaisen tuen tärkeys nousee kuraattorin työssä tärkeäksi elementiksi. Varhaisen tuen ideana on ennaltaehkäistä varhaisessa vaiheessa lapsen haasteita sekä mahdollisia vaikeuksia ja tarjota tasavertainen kasvu lapselle. Tärkeässä osassa on myös tuen muodot ja yhteistyö huoltajien sekä ammattilaisten välillä. (Peda 2023a.)

Varhaiskasvatus kuraattorin työnkuva on monipuolinen ja yhteistyö on keskeisessä asemassa varhaiskasvatustyöntekijöiden, huoltajien ja psykologin kanssa. Työ voi koostua esimerkiksi tunne- ja kaveritaitojen opettelusta, ryhmien havainnoimisesta ja perheiden kanssa tehtävästä työstä, kuten palveluohjauksesta sekä vanhemmuuden tukemisesta ja ohjauksesta. Myös osallistuminen erilaisiin keskusteluihin ja neuvotteluihin ovat osa kuraattorin työnkuvaa. (Vantaan kaupunki 2022.)

Esimerkiksi Vantaalla kuraattorit aloittivat vuonna 2019 työskentelyn varhaiskasvatuksessa. Vuonna 2021 kuraattoripalvelut toimivat neljällä alueella ja neljällä kuraattorilla. Palvelun piiriin kuului 29 päiväkotia, joissa on noin 2000 lasta. (Vantaan kaupunki 2022.)

6 Tutkimuksen tarkoitus ja toteutus

Tutkimusongelman päätavoite on ratkaista mitä kuraattori tekee varhaiskasvatuksessa ja min-käläinen työnkuva kuraattorilla on. Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua Suomessa työskenteleviin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppilashuollon kuraattoreihin, heidän työnkuvaansa ja siihen, miten heidän työnsä näkyy varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on kartoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä varhaiskasvatuksen asiakkaille sekä varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilöstölle kuraattoreiden näkemysten kautta. Yksi tärkeä tarkoitus on tuoda kuraattorityötä näkyväksi varhaiskasvatuskentällä.

Opinnäytetyö keskittyy koko Suomen kuraattoreihin ja esiopetuksen oppilashuollon kuraattoreihin, sillä työtä ei rajata tiettyyn kuntaan. On tärkeä kuitenkin huomioida, että opinnäytetyössä ei tule ilmi missä kaupungissa tai kunnassa kuraattorit työskentelevät. Tuloksia voi heijastaa ja soveltaa myös muiden kaupunkien ja kuntien kuraattorityöhön varhaiskasvatuksessa.

6.1 Tutkimuksen eteneminen

Tutkimus etenee vaiheittain ja prosessit voidaan jakaa viiteen osaan: ideatasoon, sitoutumiseen, toteuttamiseen, kirjoittamiseen ja tiedottamiseen. Näiden prosessien lisäksi työ julkaistaan vielä isommalle yleisölle. Opinnäytetyö on sisältänyt joitain harha-askelia ja suunnitelmien muuttamista, jotka kuuluvat prosessiin. (Vilka 2021, luku 3.1.) Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön käytännön toteutuksen etenemistä.

Opinnäytetyön tutkimus tehtiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Kyselylomakkeena toimi Google Forms- pohja ja se jaettiin Facebook-alustalla ”Sosionomien uraverkosto”-ryhmässä. Kyselylomakkeen kysymykset olivat avoimia, mutta painottuivat tiettyyn teemaan, ja niihin vastattiin anonyymisti. Kyselyssä ei kysytty vastanneiden henkilöiden henkilötietoja ja kerättävä tieto oli luottamuksellista. Vastauksia ei voi yhdistää kyselylomakkeeseen vastanneisiin henkilöihin. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Itse aineisto suojattiin käyttäjän tunnistuksella ja kerätyt tulokset tullaan poistamaan, kun opinnäytetyö ja itse tutkimus on valmis julkaistavaksi.

Kyselylomakkeen kautta haasteeksi voi nousta se, että kysymykset kuvastavat tutkijan käsitystä, jolloin vastaaja voi nähdä jo tutkijan näkökulman aiheesta. Tämän takia on tärkeää välttää vastauksia, joihin pystyy vastaamaan vain ”kyllä/ei”- vastauksilla. (Vilka 2021, luku 5.2.) Tämän takia kysymykset olivat tarkoin pohdittuja, jotta tutkimukseen saadaan

tutkittavien näkökulmaa sekä ääntä. Kysymykset painoutuivat kuraattoreilla tiettyyn teemaan ja teeman sisälle. Kysymykset liittyivät esimerkiksi siihen, kuinka monta päiväkotia heillä on (asiakasmäärä), miten he kuvailevat työtänsä, minkälaista yhteistyötä he tekevät varhaiskasvatuksen kanssa ja mikä on ollut onnistunutta sekä haastavaa työssä. Yleisesti valmiiden teemojen käytössä voi esiintyä haasteita. Haasteet liittyvät esimerkiksi siihen, että valmiiden teemojen kautta vastauksista pyritään löytämään vain teemoihin liittyvät asiat, ja mahdollisesti jotain olennaista aineiston sekä tutkimuksen kannalta voi jäädä puuttumaan. Tärkeää on tutkimuksen kannalta huomioida analysointivaiheessa keskeiset asiat, mutta huomioida myös teemat, jotka nousevat vastauksista esille, vaikka ne eivät suoranaisesti liity itse teemaan. Avoin mieli ja tarkkaavaisuus tuottavat sekä mahdollistavat monipuolisemman työn tuloksen. (Juhila 2023.)

Opinnäytetyössä tietoperustana on toiminut kyselyyn vastanneet kuraattorit, Opetushallitus, Helsingin kaupunki, aiemmat tutkimukset aiheesta sekä toimialaan liittyvä lainsäädäntö. Tietoperustassa on tutkittu varhaiskasvatusta, esiopetusta ja kuraattorin työtä sekä näiden edellä mainittujen toimenkuvia. Opinnäytetyö laadittiin laadullisena tutkimuksena ja aineiston kokoaminen tehtiin kyselylomakkeen kautta, jossa noudatettiin tiettyä teemaa. Tämä teema nähtiin sopivana tuottamaan tarpeeksi tulosta kuraattoreiden työnkuvasta. Tutkimusmenetelminä käytettiin kyselyä, joka toteutettiin Google Forms- kyselylomakkeen kautta vuoden 2023 alussa. Vastaukset analysointiin luokittelulla ja analysointi toteutettiin aineistolähtöisellä tavalla.

Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena oli saada kuraattoreiden oma ääni sekä kokemus esille. Tämän kautta tutkimuksella tavoitellaan tärkeitä asioita, joilla on merkitystä niin tutkittaville kuin tutkijalle. Tutkimuksessa ei etsitty totuutta, vaan keskityttiin tutkittavien kokemuksiin kuraattorityöstä esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. (Vilkkä 2021, luku 5.1.)

Vastauksien kautta tehtiin tulkintoja, joiden puolesta saatiin työstettyä tutkimukselle yksi näkemys kuraattorityöstä alle kouluikäisten kanssa. Yksi tärkeä tavoite oli myös, että kyselyn vastaajat eivät olleet vain tutkimuksen välineitä, vaan halusin, että hekin saavat opinnäytetyöstä ja tutkimuksesta hyötyä. Näin ollen itse tutkimuksen tehtävänä oli olla emansipatorinen ja tuottaa lisää ymmärrystä kuraattorityöstä ja sen hyödyistä asiakkaille sekä vaikuttaa myönteisesti kuraattorityötä tekevien ihmisten ajattelutapoihin. (Vilkkä 2021, luku 5.2.)

Valitsin laadullisen tutkimuksen siksi, että halusin selvittää syvemmin kuraattorityötä ja sitä, miten se nähdään varhaiskasvatuksessa. Näen tärkeänä sen, että en toivo tai halua kehittää parannusta asioihin, vaan tuoda tietoa yleisesti tietoon. Laadullinen tutkimus antaa paremman mahdollisuuden esimerkiksi näkökulmiin ja niiden huomioimiseen. Otos on myös pieni, joten laadullinen tutkimus sopii tähän paremmin. (Alasuutari 2011, Mitä on laadullinen tutkimus.)

Itse aineistoa kerättiin pari viikkoa, joten tutkimusta ei toteutettu pitkällä aikavälillä, ja näin ollen vastauksista ei pysty näkemään miten eri vuodet ja muutokset ovat kuraattoriyöhön vaikuttaneet (Vilka 2021, luku 5). Tutkimuksen otos oli pieni, joka oli tiedossa, kun opinnäytetyötä aloitettiin. Varhaiskasvatuksen kuraattoreita on toiminut Suomessa työkentällä vasta pari vuotta ja kaikissa kunnissa tai kaupungeissa ei kuraattoriyö ulotu kaiken ikäisiin lapsiin, joten kuraattoreiden määrä on pienempi kuin esimerkiksi koulukuraattoreiden määrä Suomessa.

Laadullisessa tutkimuksessa tärkeintä ei ole määrällä vaan laadulla, jossa tässäkin tutkimustyössä pyrittiin. Ideana oli, että kyselylomakkeista saatu aineisto toimii suunnan näyttäjänä tutkiessa aihetta ja tilastollisuuksien sijaan tutkimus painottuu sekä asian ymmärtämiseen että uusien ajatusten sisäistämiseen. (Vilka 2021, luku 5.5.) Kun tarkastellaan laadullisen tutkimuksen ajatusta heijastaen sen tähän kyseiseen tutkimustyöhön, niin laadullinen tutkimus sanoittaa sen ajatuksen, mitä tutkimuksesta haetaan: ilmiön sisäistämistä laadukkaasti.

6.2 Aineiston analysointi

Analysoinnissa päädyin luokitteluun ja etsimään samankaltaisuuksia vastauksista. Pääpainona oli keskittyä kuraattorin työnkuvaan sekä hyötyihin, jonka takia näin, että luokittelu toisi tätä näkökulmaa esille.

Vastauksista tehtiin tulkintoja ja näistä saatiin työstettyä tutkimukselle yksi näkemys kuraattoriyöstä alle kouluikäisten kanssa (Vilka 2021, luku 5.2). Aineiston analyysissä käytettiin aineiston lisäksi myös hankittua tietoa teoriapohjaisista lähteistä, joka lisäsi monipuolista ymmärtämistä tutkimuksen tuloksista (Juuti & Puusa 2020, Laadullisen aineiston analysointi). Vastaukset analysointiin luokittelulla ja analysointi toteutettiin aineistolähtöisellä tavalla. Aineistolähtöinen tapa valikoitui osaksi sen takia, että halusin keskittyä aineistoon ja olla avoin sille, vaikka aineisto olisikin erilaista kuin muiden tutkimusten tuottamat aineistot. Osasy tälle oli se, että kuraattoriyö varhaiskasvatuksessa on uutta ja kehittämistyö vielä mahdollisesti kesken, jolloin se voi vaikuttaa tuloksiin. Aineistolähtöisessä analysoinnissa vaiheet ovat pelkistäminen eli redusointi, jossa oleelliset kohdat pyritään löytämään ja tiivistetään vastaukset. Ryhmittelyssä eli klusteroinnissa vastaukset ryhmitellään alaluokkiin ja tehdään otsikot, jotka kuvaavat sisältöä. Tämän jälkeen muodostetaan yleiskäsitteet, jota kutsutaan abstrahoinniksi. Alaluokista tehdään yläluokkia, joista tehdään pääluokkia ja yksi yhdistävä luokka. (Spoken” Riitta Leinonen 2018.)

Vastaukset jaettiin luokkiin, jotka olivat työnkuva, asiakasmäärä, onnistumiset työssä, haasteet työssä ja yhteistyökumppanit.

Kyselylomakkeeseen vastaajia oli yhteensä 10 kappaletta. Näistä vastauksista seitsemän sisälsi vastauksiltaan sellaista tietoa, joka oli tämän tutkimustyön kannalta oleellista.

Oleelliseksi nostin sen, että kysymyksiin oli vastattu laajasti ja ymmärrettävästi. Esimerkiksi yhden lyhyen sanan vastaus kysymykseen ”kuvaile työtäsi omin sanoin” ei tuottanut laadukasta vastausta, kun tutkimustyön sekä opinnäytetyön päätavoitteena on ratkaista mitä kuraattori tekee varhaiskasvatuksessa ja minkälainen työnkuva kuraattorilla on. Tutkimus tehtiin laadullisena tutkimuksena ja sen tarkoituksena oli saada kuraattoreiden oma ääni sekä kokemus esille. Tämän kautta tutkimuksella tavoitellaan tärkeitä asioita, joilla on merkitystä niin tutkittaville kuin tutkijalle. Tutkimuksessa ei etsitty totuutta, vaan keskityttiin tutkittavien kokemuksiin kuraattorityöstä esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. (Vilkkä 2021, luku 5.1.)

7 Tulokset

Kyselylomakkeeseen vastaajia oli yhteensä 10 kappaletta. Vastaukset jaettiin luokkiin, jotka olivat työnkuva, asiakasmäärä, onnistumiset työssä, haasteet työssä ja yhteistyökumppanit. Näistä vastauksista seitsemän sisälsi vastauksiltaan sellaista tietoa, joka oli tämän tutkimustyön kannalta oleellista. Oleelliseksi nostin sen, että kysymyksiin oli vastattu laajasti ja ymmärrettävästi. Esimerkiksi yhden lyhyen sanan vastaus kysymykseen ”kuvaile työtäsi omin sanoin” ei tuottanut laadukasta vastausta, kun tutkimustyön sekä opinnäytetyön päätavoitteena on ratkaista mitä kuraattori tekee varhaiskasvatuksessa ja minkälainen työnkuva kuraattorilla on.

Työnkuva	Matalan kynnyksen asiakastyö, yhteisöllinen työ, konsultointi, lasten yksilöllinen havainnointi, ryhmähavainnointi, tunnekasvatus, tapahtumat, neuvottelut, työn kehittäminen ja palveluohjaus. Dialogisuus ja dokumentointi. Itsenäinen työote, parityöskentely.
Asiakasmäärä	Asiakasmäärä vaihteli yksiköittäin, määrä vakiintui 400-600 lapsen tiennoille.
Onnistumiset työssä	Onnistunut asiakastyö ja palveluohjaus, verkostoyhteistyö, asiakkaiden kohtaaminen, työn monipuolisuus ja ennaltaehkäisevä näkökulma.
Haasteet työssä	Asiakasmäärät, työmäärä, tunne kiireestä, työajat eivät mahdollista jalkautua kaikkiin yksiköihin ja ryhmiin.
Verkostoyhteistyö	Monipuolinen verkostoyhteistyön mahdollisuus. Psykologi, perhetyö ja lastensuojelu, päiväkodin johtajat, erityisopettajat, varhaiskasvattajat, Konsultaatiotuki ja kehittämistyö. Esihenkilö ja kollegat.

Taulukko 1: Teemat

Vastauksista löytyi paljon samankaltaisuuksia ja selkeät raamit nousivat esille siitä, mitä kuraattorityö on alle kouluikäisten kanssa ja mitkä onnistumiset sekä haasteet työtä kohtaavat. Asiakasmäärä vaihteli yksiköittäin, mutta yleisesti määrä vakiintui 400-600 lapsen tiennoille. Tässä huomasi sen, että mitä isompi yksikkö on, sitä isompi asiakasmäärä kuraattorilla on. Asiakas- ja yksikkömääristä voi olettaa sen, että moni haaste, joka nousi vastauksista esille, liittyy juuri isoihin asiakas- ja yksikkömääriin, jotka tuottavat taas isoa työmäärää, kiireen tuntua sekä sitä, että ei ole mahdollista työaikojen puitteissa jalkautua kaikkiin yksiköihin ja ryhmiin.

Kuraattorityötä varhaiskasvatuksessa ja oppilashuollon esiopetuksen piirissä kuvailtiin matalan kynnyksen asiakastyöksi, joka sisältää yhteisöllistä työtä perheiden ja lasten kanssa sekä konsultointia ja lasten yksilöllistä havainnointia. Työ sisältää esimerkiksi ryhmähavainnointia, konsultaatioita työntekijöille sekä huoltajille, tunnekasvatusta sekä tapahtumia. Tärkeäksi nousi myös erilaiset neuvottelut sekä työskentely vanhempien kanssa, työn kehittäminen ja palveluohjaus. Unohtamatta dialogisuutta asiakkaiden kanssa sekä dokumentointia, kuten pedagogisten asiakirjojen käsittelyä. Kuraattori työskentelee työparina psykologin kanssa, mutta tärkeää on myös osattava itsenäinen työskentely.

Esiopetuksen oppilashuollon kuraattoria ohjaa oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013), jonka ideana muun muassa on taata turva varhaisesta tuesta sitä tarvitseville, turvata

huoltopalveluiden laatu sekä saatavuus ja vahvistaa huollon toteuttamista kokonaisuutena ja yhteistyönä, jossa huomioidaan monialaisuus (Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013, 2 §). Konkreettisesti tämä näkyy vastauksien puolesta siinä, että yhteisöllinen työ näyttäytyy ryhmien konsultointina ja havainnointina, työn kehittämisenä sekä osallistumisena yhteisöllisiin oppilashuoltoryhmiin. Yksilötyö näyttäytyy taas yksilöllisenä asiakastyönä esikoululaisen kanssa, joka tapahtuu tapaamisissa huoltajien ja tarvittavan ammattilaisten kanssa, kuten erityisopettajan, varhaiskasvatuksen opettajan, terveydenhoitajan tai puheterapeutin kanssa. Tämä yhteisissä tapaamisissa. Tämän lisäksi työhön kuuluu huoltajien ohjausta vanhemmuuteen sekä lapsen kasvuun liittyvissä asioissa ja palveluohjaus.

Vastausten perusteella verkostoyhteistyö on myös osa kuraattorin työtä. Kuraattori toimii monipuolisesti eri toimijoiden kanssa varhaiskasvatuskentällä. Esimerkeiksi erilaisista toimijoista nostettiin psykologin lisäksi perhetyö ja lastensuojelu, päiväkodin johtajat, erityisopettajat, varhaiskasvatuksen opettajat ja muut tiiminjäsenet, kuten lastenhoitajat ja avustajat. Konsultaatiotukea pyydetään sosiaalihuollollisiin asioihin liittyen. Kuraattori voi myös tehdä kehittämistyötä kieli- ja kulttuurikoordinaattoreiden, päälliköiden ja varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa. Tärkeässä osassa on myös alueen muut kuraattorit ja esihenkilö.

Vastanneet ovat tuoneet esille, että kuraattorityössä onnistunutta on ollut asiakastyössä koetut menestykset tilanteissa, joissa esimerkiksi palveluohjaus on toiminut ja asiakkaat voivat paremmin. Työssä pääsee myös kohtaamaan perheen ja lapsen tilanteessa, jossa ongelmat eivät ole vielä suuria. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on myös nostettu onnistuneeksi sekä liukuvan työajan ja oman työn suunnittelun mahdollisuus. Kuraattorityö nähdään monipuolisena ja sitä pystyy tekemään ennaltaehkäisevässä näkökulmassa asiakkaiden hyväksi. Onnistuneeksi ilmiöksi nostettiin myös mahdollisuus vaikuttaa työhön ja kehittää sitä yhdessä muiden ammattilaisten kanssa sekä yhteistyö toimijoiden kanssa on ollut sujuvaa.

Luotettavuutta mittaa kolme käsitettä, jotka ovat luotettavuus, eettisyys ja uskottavuus. Luotettavuus näkyy siinä, että tutkimustyön tehnyt henkilö on pystynyt vakuuttamaan lukijan ammattitaidolla ja tutkijan lähestymistavat sekä menetelmät ovat oikeanlaisia ja perusteltuja, jotta tutkimusongelma on niiden kautta saatu ratkaistua. Eettisyys mitataan sillä, että eettisiä periaatteita on käytetty tutkimuksen ajan ja tutkimuksen ajatus on luoda positiivista lopputulosta tutkittaville. Uskottavuus näkyy siinä, että lukijat hyväksyvät tutkimuksen sekä syntyy luottamus, että tutkimus on kerätty ja analysoitu oikeaoppisesti. (Juuti ym. 2020, Laadullisen tutkimuksen luotettavuus.)

Tässä kyseisessä tutkimuksessa luotettavuutta on pyritty saavuttamaan monipuolisella teoriatiedolla, kyselytuloksilla sekä valituilla menetelmillä, joiden tarkoitus oli saada selkeys kuraattorin työnkuvasta varhaiskasvatuksessa. Eettisyys perustuu Arene ry:n luomiin opin-näytöksen eettisiin suosituksiin, joissa esimerkiksi nousee esille lainsäädäntö, etiikka ja käytännön

ohjeet (Arene ry 2019). Tämän lisäksi opinnäytetyössä on huomioitu yksityisyys, ihmisarvo ja itsemääräämisoikeus.

8 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutustua kuraattorityöhön, joka keskittyy varhaiskasvatukseen ja saada käsitys siitä, mitä kuraattorityö on ja mitkä sen hyödyt ovat. Kuraattorin työnkuva varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksen oppilashuollossa näyttäytyy monipuolisena. Vastaajat olivat samaa mieltä siitä, että kuraattorityössä onnistunutta on työn monipuolisuus, ennaltaehkäisevä näkökulma sekä asiakkaiden kohtaaminen. Tärkeiksi elementeiksi, jotka vaikuttivat työn onnistumiseen, nostettiin asiakkaan kanssa tehtävä yhteistyö sekä itsenäinen työskentelyote unohtamatta yhteisöllistä työskentelyä. Kuraattorityön hyötyinä nähdään se, että varhaiskasvatuksen asiakasta pystytään auttamaan ennaltaehkäisevästi sekä matalalla kynnyksellä ja ohjaamaan kohti palveluita, joita asiakas sekä asiakasperhe tarvitsee. Opinnäytetyöhön vastanneet kuraattorit ovat työtehtäviensä kautta päässeet kohtaamaan lapsia ja perheitä erilaisissa tilanteissa, joissa haasteet eivät ole vielä kasvaneet liian suuriksi ja näin ennaltaehkäisevä toiminta on noussut tärkeäksi osaksi työtä.

Kuraattorityön tärkeys sekä hyöty varhaiskasvatusarjessa nousee esille vastaajien koettujen menestysten kautta. Menestys kuraattorityössä on näyttäytynyt vastaajille toimivan palveluohjauksen kautta. Toimiva ja onnistunut palveluohjaus vaikuttaa positiivisesti asiakkaan, perheen sekä työntekijän tilanteeseen, ja vaikuttaa näin monen henkilön hyvinvointiin. Tässä näyttäytyy hyvin ajatus siitä, että kuraattorityö voi olla parhaimmillaan sitä, että lapsi saa varhaiskasvatuksessa onnistuneita kokemuksia sekä tukevaa kasvatusta, joka huomioi lapsen yksilölliset tarpeet sekä tukee erilaisia taitoja lapsen elämässä ja kasvussa.

Kuraattorilla on mahdollisuus tehdä verkostoyhteistyötä monen toimijan kanssa. Monipuolinen verkostoyhteistyö antaa työlle hyvät lähtökohdat ja vahvistaa asiakkaan turvaverkostoa varhaiskasvatuksessa. Verkostoyhteistyön kautta asiakkaalle sekä varhaiskasvatuksen työntekijälle pystytään luomaan hyvät lähtökohdat toimia varhaiskasvatusarjessa parhaimpansa mukaan tuoden yhteisölle turvalliset olosuhteet, jotka tuovat voimavaroja asiakkaiden sekä varhaiskasvattajien tulevaisuuteen.

Kaiken kaikkiaan kuraattorin työnkuva tuo asiakkaalle voimavaroja, onnistumisen kokemuksia sekä tukee taitoja, joita lapsi tarvitsee elämänsä eri vaiheissa. Parhaimmillaan kuraattori rakentaa lapselle tekijöitä, jotka suojaavat lasta erilaisilta riskeiltä ja luo turvallisen sekä tukevan vuorovaikutussuhteen ja näin edistää lapsen kokonaishyvinvointia.

9 Pohdinta

Tutkimusongelman päätavoitteena oli ratkaista mitä kuraattori tekee varhaiskasvatuksessa ja minkälainen työnkuva kuraattorilla on. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutustua Suomessa työskenteleviin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppilashuollon kuraattoreihin, heidän työnkuvaansa ja siihen, miten heidän työnsä näkyy varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena oli kertoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä varhaiskasvatuksen asiakkaille sekä varhaiskasvatuksessa työskentelevälle henkilöstölle kuraattoreiden näkemysten kautta. Yksi tärkeä tarkoitus oli tuoda kuraattorityötä näkyväksi varhaiskasvatuskentällä.

Näen, että tutkimusvastauksien ja analysoinnin jälkeen päätavoitteet täyttyivät ja sain selkeän kuvan siitä mitä kuraattori tekee ja millä tavalla he toimivat varhaiskasvatuskentällä. Vastauksien kautta sai jo kattavan kuvan, mutta tämän lisäksi teoriatieto toi hyvän lisän näkemysiin. Tutkimus myös eteni hyvin, vaikka haasteita tuli matkan varrelle. Itse aihetta piti muuttaa, sillä alkuperäinen tutkimuksen kohde olisi ollut tietty kaupunki, mutta tutkimuslupa-asteiden takia tutkimustyö vaihdettiin kattamaan koko Suomea. Koko Suomea kattava tutkimus sisältää kuitenkin yhden merkittävän hyödyn: tutkimusta ei ole rajattu tiettyyn kuntaan tai kaupungin osaan ja näin ollen vastauksista näkyy monipuolisuus sekä eri paikkakuntien mahdollisuudet.

Varhaiskasvatuksessa on nähtävillä muutoksia ja näen, että sosiaalipuolen ammattilaisen panna on hyvä lisätä. Tutkimustyön kautta esimerkiksi kuraattorin tarve selittyy varhaiskasvatuksessa jo ennaltaehkäisyn ja palveluosaamisen kautta. Tutkimustyön lopputulos antaa lisäämäärrystä siitä, että kuraattorityö myös varhaiskasvatuksessa ennaltaehkäisevässä työnkuvassa lisäisi lasten, työntekijöiden ja huoltajien hyvinvointia, sillä tällä työnkuvalla saisimme tuettua vielä enemmän ja monipuolisemmin perheitä ja perheiden tarpeita. Opinnäytetyö antaa tietoa kuraattorin monipuolisuudesta sekä siitä, että suurin osa tutkimuksen vastaajista pitää kuraattorityöstään ja esimerkiksi haasteet eivät työn vetovoimaisuutta poista.

Opinnäytetyön perusteella jatkotutkimuksen aiheeksi voidaan nostaa muutama aihe. Tutkimus olisi mielenkiintoista tehdä siten, että otantaa laajennettaisiin ja vastaajilta kerättäisiin taustatietoja heidän yksikkönsä sijainnista ja tästä tuloksena saatavaa kuraattorityön mielekkyyttä verrattaisiin vastaavan alueen lasten hyvinvointiin. Tällaisissa ristiin vertailuissa voitaisiin tarkastella myös esimerkiksi eri alueiden välisten tuloerojen vaikutusta. Toinen jatkotutkimusaihe on peilata tilannetta varhaiskasvattajien silmin eli tehdä kyselytutkimus varhaiskasvattajille kuraattorityön työnkuvasta, hyödyistä ja haasteista ja verrata niitä tästä opinnäytetyön saatuihin tuloksiin. Tämä voi paljastaa erilaisia näkemyksiä tai olettamuksia, joita on hyvä purkaa verkostoyhteistyön onnistumiseksi.

Kaiken kaikkiaan pidin itse opinnäytetyön tekemisestä, sillä aihe oli kiinnostava, antoi tärkeää lisätietoa ja toi ammattilaisen äänen esille. Sain myös kattavan tiedon juuri tämän hetken

tilanteesta, tietokirjoista sekä tämänhetkisestä lainsäädännöstä. Näin, että halusin tietopuolella käyttää tämänhetkistä tietoa, joka löytyi suurimmaksi osaksi sähköisenä tietokantana, jotta opinnäytetyö olisi ajankohtainen ja tieto olisi tätä päivää.

Lähteet

Painetut

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. E-kirja. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. Viitattu 25.3.2023.

Hujala, Turja. 2020. Varhaiskasvatuksen käsikirja. E-kirja. PS-kustannus. Viitattu 8.3.2023.

Juuti, Puusa. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Gaudeamus. Viitattu 6.4.2023.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. E-kirja. PS-kustannus. Viitattu 25.3.2023.

Sähköiset

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 6.4.2023. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma 2016. Helsingin kaupunki. Helsinki. Viitattu 10.3.2023. <https://www.hel.fi/static/liitteet/vaka/Esiopetussuunnitelma-2016.pdf>

Helsingin kaupunki 2022a. Pääkaupunkiseudun kaupungit: Varhaiskasvatuksen henkilöstötilanne ei ole ratkeamassa nykyisillä toimilla. Viitattu 8.2.2023. <https://www.hel.fi/fi/uutiset/paakaupunkiseudun-kaupungit-varhaiskasvatuksen-henkilostotilanne-ei-ole-ratkeamassa>

Helsingin kaupunki 2023b. Varhaiskasvatus päiväkodissa. Viitattu 10.2.2023. <https://www.hel.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus/varhaiskasvatus-paivakodissa>

Helsingin kaupunki 2023c. Mitä on esiopetus. Viitattu 10.2.2023. <https://www.hel.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/esiopetus/mita-on-esiopetus>

Helsingin kaupunki 2020d. Kuraattori ja psykologi koulussa. Viitattu 1.3.2023. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/apua-oppilaalle/oppilaan-hyvinvointi/koulukuraattori/>

Helsingin kaupunki 2018e. Esiopetuksen oppilashuolto. Viitattu 1.3.2023. <https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/vare/Esiopetuksen-oppilashuollon-esite.pdf>

Helsingin kaupunki 2023f. Esiopetuksen kehittäminen. Viitattu 27.2.2023. <https://www.hel.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/esiopetus/esiopetuksen-kehittaminen>

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma 2022. Helsingin kaupunki. Helsinki. Viitattu 1.3.2023. https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/vare/Helsinki_Vasu_FI.pdf

Herman-Smith, R. 2013. Do Preschool Programs Affect Social Disadvantage? What Social Workers Should Know. Social Work, Jan2013; 58(1): 65-73. Viitattu 21.4.2023. <https://doi.org/10.1093/sw/sws049>

Juhila, K. Teemoittelu. Tietoarkisto. Viitattu 3.4.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

MTV 2021. Lasten ja nuorten ahdistus on lisääntynyt ja näkyy jopa itsetuhoisina tekoina - yhteydenotot apua tarjoavaan palveluun räjähtivät. Viitattu 8.2.2023. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/lasten-ja-nuorten-ahdistus-on-lisaantynyt-nakyy-jopa-itsetuhoisina-tekoina/8299088>

Opetushallitus 2023a. Mitä on varhaiskasvatus. Viitattu 10.2.2023. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

Opetushallitus 2023b. Esiopetus lapsen oikeutena. Viitattu 10.2.2023. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetus-lapsen-oikeutena>

Opetushallitus 2023c. Mitä on esiopetus?. Viitattu 10.2.2023. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-esiopetus>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023a. Uusi varhaiskasvatustalaki. Viitattu 8.2.2023. <https://okm.fi/uusivarhaiskasvatustalaki>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021b. Kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu. Viitattu 10.2.2023. <https://okm.fi/kaksivuotisen-esiopetuksen-kokeilu>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022c. Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa. Viitattu 15.2.2023. <https://okm.fi/lapsen-tuki-varhaiskasvatuksessa>

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013). Viitattu 2.3.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Peda.net 2023a. Varhainen tuki. Viitattu 18.3.2023. <https://peda.net/alavus/varhaiskasvatus/pv/yhteisty%C3%B6/nimet%C3%B6n-5aa9>

Peda.net 2023b. Esiopetuksen koulukuraattoripalvelut. Viitattu 18.3.2023. <https://peda.net/orimattila/v/esiopetus/eol/kuraattoripalvelut/ek>

Spoken” Riitta Leinonen 2018. Sisällönanalyysi. Viitattu 6.4.2023. <https://spoken.fi/sisallönanalyysi/>

Suomi.fi 2023a. Tietoa ja palvelua kansalaisten tarpeisiin. Viitattu 21.4.2023. <https://www.suomi.fi/kansalaiselle>

Suomi.fi 2023b. Koulukuraattori. Viitattu 1.3.2023. <https://www.suomi.fi/palvelut/koulukuraattori-kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala-helsingin-kaupunki/a95e0a7b-6f93-4980-84cf-cae3a597e5b7>

Tekojen Tori- portaali 2021. Varhaiskasvatuksen kuraattori- ja psykologipalvelujen tuella toimivampaa arkea. Viitattu 8.2.2023. <https://tekojentori.fi/katso/varhaiskasvatuksen-kuraattori-ja-psykologipalvelujen-tuella-toimivampaa-arkea-l>

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos 2022a. Perhekeskus. Viitattu 10.2.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus>

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2023b. Opiskeluhuolto. Viitattu 18.3.2023. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhuolto>

Vantaan kaupunki 2022. Toimivampaa arkea Vantaalla varhaiskasvatuksen kuraattori- ja psykologipalvelujen tuella. Viitattu 18.3.2023. <https://www.vantaa.fi/fi/blogit/vantastinen/toimivampaa-arkea-vantaalla-varhaiskasvatuksen-kuraattori-ja-psykologipalvelujen-tuella>

Valtioneuvosto 2021. Koulu- ja oppilaitosten kuraattorien ja psykologien henkilöstömitoitus lakiin - 10 miljoonaa erityisavustuksia oppilas- ja opiskelijahuoltoon. Viitattu 1.3.2023.

<https://valtioneuvosto.fi/-//1410845/koulujen-ja-oppilaitosten-kuraattorien-ja-psykologien-henkilostomitoitus-lakiin-10-miljoonaa-erityisavustuksia-oppilas-ja-opiskelijahuoltoon>

Varhaiskasvatustilaki (540/2018). Viitattu 10.2.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Pidm45053758421216>

Yle 2022a. Helsinki siirtää lisää työntekijöitä päiväkoteihin ja sulkee siksi kymmeniä leikki-puistoja - katso lista kohteista. Viitattu 8.2.2023. <https://yle.fi/a/74-20007726>

Yle 2023b. Päiväkodissa nähdään päivittäin vanhempia, jotka lahjovat lapsiaan - lasten kanssa ei tulisi neuvotella, sanoo varhaiskasvatuksen opettaja. Viitattu 8.2.2023. <https://yle.fi/a/74-20012382>

Yle 2022c. Jyväskylän päiväkoteihin tehdään tilaa - Perheet hakeneet paljon hoitopaikkoja taaperoille. Viitattu 8.2.2023. <https://yle.fi/a/74-20009187>

Yle 2022d. Hintojen nousu lisännyt lapsiperheiden ahdinkoa: Arviolta 130 000 lasta elää nyt köyhyydessä. Viitattu 8.2.2023. <https://yle.fi/a/74-20006310>

Taulukot

Taulukko 1: Teemat 22

Liitteet

Liite 1: Saatekirje / Pyyntö osallistua tutkimukseen	32
Liite 2: Kyselylomake	34

Liite 1: Saatekirje / Pyyntö osallistua tutkimukseen

Opinnäytetyö: Varhaiskasvatuksen ja oppilashuollon kuraattorit ja heidän työnkuvansa varhaiskasvatuskentillä

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Pyynnössä kerrotaan tutkimuksesta ja vastaajan osallisuudesta siihen. Kun vastaaja on perehtynyt pyyntöön, on mahdollisuus esittää kysymyksiä sähköpostin välityksellä, jonka jälkeen vastaajalta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan varhaiskasvatuksen ja oppilashuollon kuraattorien työtä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua Suomessa toimiviin oppilashuollon ja varhaiskasvatuksen kuraattoreihin, heidän työnkuvansa, ja siihen miten heidän työnsä näkyy varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on kartoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä varhaiskasvatukselle kuraattoreiden kautta. Yksi tärkeä tarkoitus on tuoda kuraattorityötä näkyväksi varhaiskasvatuskentällä.

Kyselyssä ei kysytä henkilötietoja ja kerättävä tieto on luottamuksellista. Vastaukset jätetään nimettömänä. Kyselyssä kysytään tehtävänimikettä. Vastauksia ei voida yhdistää henkilöihin, ja mikäli vastaaja jättää vastauksiin tunnistetietoja, nämä tunnistetiedot poistetaan.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Kyselyyn vastaaminen kestää arvioilta n. 10–30 minuuttia.

Aineisto on suojattu käyttäjän tunnistuksella. Vastaukset ovat vain opinnäytetyön tekijän käytössä sekä tarvittaessa opinnäytetyötä ohjaavan opettajan käytössä (tapauksessa, jossa ohjaaja tarvitsee pääsyä aineistoon opinnäytetyön tarkastamista varten). Opinnäytetyön valmistuttua aineisto tuhoetaan.

Vastaaja voi keskeyttää tutkimuksen koska tahansa. Jos vastaaja peruttaa osallistumissuostumuksen, niin suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimus toteutetaan keväällä 2023 sähköisellä kyselylomakkeella. Lomake on luotu Google Forms- työkalua hyödyntäen. Kyselyyn voi vastata tietokoneella tai älylaitteella.

Lisätiedot ja kysymykset:

Kiira Haapaniemi, Laurea Ammattikorkeakoulu

kiira.haapaniemi@student.laurea.fi

***Pakollinen**

Suostumus osallistua tutkimukseen*

Osallistun tutkimukseen

Liite 2: Kyselylomake

Opinnäytetyö: Varhaiskasvatuksen ja oppilashuollon kuraattorit ja heidän työnkuvansa varhaiskasvatuskentillä

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Pyynnössä kerrotaan tutkimuksesta ja vastaajan osallisuudesta siihen. Kun vastaaja on perehtynyt pyyntöön, on mahdollisuus esittää kysymyksiä sähköpostin välityksellä, jonka jälkeen vastaajalta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan varhaiskasvatuksen ja oppilashuollon kuraattorien työtä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua Suomessa toimiviin oppilashuollon ja varhaiskasvatuksen kuraattoreihin, heidän työnkuvaansa, ja siihen miten heidän työnsä näkyy varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on kartoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä varhaiskasvatukselle kuraattoreiden kautta. Yksi tärkeä tarkoitus on tuoda kuraattorityötä näkyväksi varhaiskasvatuskentällä.

Kyselyssä ei kysytä henkilötietoja ja kerättävä tieto on luottamuksellista. Vastaukset jätetään nimettömänä. Kyselyssä kysytään tehtävänimikettä. Vastauksia ei voida yhdistää henkilöihin, ja mikäli vastaaja jättää vastauksiin tunnistetietoja, nämä tunnistetiedot poistetaan.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Kyselyyn vastaaminen kestää arvioilta n. 10–30 minuuttia.

Aineisto on suojattu käyttäjän tunnistuksella. Vastaukset ovat vain opinnäytetyön tekijän käytössä sekä tarvittaessa opinnäytetyötä ohjaavan opettajan käytössä (tapauksessa, jossa ohjaaja tarvitsee pääsyä aineistoon opinnäytetyön tarkastamista varten). Opinnäytetyön valmistuttua aineisto tuhoetaan.

Vastaaja voi keskeyttää tutkimuksen koska tahansa. Jos vastaaja peruttaa osallistumissuostumuksen, niin suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimus toteutetaan keväällä 2023 sähköisellä kyselylomakkeella. Lomake on luotu Google Forms- työkalua hyödyntäen. Kyselyyn voi vastata tietokoneella tai älylaitteella.

Lisätiedot ja kysymykset:

Kiira Haapaniemi, Laurea Ammattikorkeakoulu

kiira.haapaniemi@student.laurea.fi

***Pakollinen**

Suostumus osallistua tutkimukseen*

Osallistun tutkimukseen

Seuraava

Tyhjennä lomake

Opinnäytetyö: Varhaiskasvatuksen ja oppilashuollon kuraattorit ja heidän työnkuvansa varhaiskasvatuskentillä

***Pakollinen**

Opinnäytetyö: Varhaiskasvatuksen ja oppilashuollon kuraattorit ja heidän työnkuvansa varhaiskasvatuskentillä

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua Suomessa toimiviin oppilashuollon ja

varhaiskasvatuksen kuraattoreihin, heidän työnsä, ja siihen miten heidän työnsä näkyy

varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on kartoittaa kuraattoripalveluiden tuomaa hyötyä

varhaiskasvatukselle. Yksi tärkeä tarkoitus on tuoda kuraattorityötä näkyväksi varhaiskasvatuskentällä.

Kyselyssä ei kysytä henkilötietoja ja kerättävä tieto on luottamuksellista. Vastaukset jätetään nimettömänä, mutta kyselyssä kysytään tehtävänimikettä. Vastauksia ei voida yhdistää henkilöihin, ja mikäli vastaaja jättää vastauksiin tunnistetietoja, niin tunnistetiedot poistetaan.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Kyselyyn vastaaminen kestää arviolta n. 10–30 minuuttia.

Lisätietoja ja kysymykset

Kiira Haapaniemi

kiira.haapaniemi@student.laurea.fi

Laurea ammattikorkeakoulu

Tehtävänimike*

Esimerkiksi varhaiskasvatuksen kuraattori, oppilashuollon kuraattori

Oma vastauksesi

Arvioi asiakasmääräsi ja/tai varhaiskasvatusyksikköjesi määrä*

Oma vastauksesi

Kuivale omin sanoin omaa työtäsi kuraattorina*

Oma vastauksesi

Minkälaista yhteistyötä teet eri toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksessa ja/tai esiopetuksessa?

*

Oma vastauksesi

Mikä on onnistunutta työssäsi? *

Oma vastauksesi

Mikä on haastavaa työssäsi? *

Oma vastauksesi

Lisätietoa / vapaa sana

Oma vastauksesi

Takaisin

Lähetä

Tyhjennä lomake